

**Avaluació de l'impacte del
Manual de pràctica clínica en el TMM**

**AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DEL *MANUAL DE PRÀCTICA CLÍNICA*
EN EL TRACTAMENT DE MANTENIMENT AMB METADONA**

Justificació	3
Objectius.....	4
Objectiu general.....	4
Objectius específics (secundaris: opcionals).....	5
Mètode.....	5
Disseny	5
Mostra.....	5
Material.....	6
Qüestionaris semiestructurats	6
Procediment.....	6

Justificació

Els manuals, els protocols i les guies de pràctica clínica (GPC) constitueixen una eina important per reduir la variabilitat en l'assistència als tractaments i són un dels pilars per avançar en la millora contínua de la qualitat en aspectes de salut (3D). Les GPC són l'estandardització dels processos i procediments adreçats als actors principals del sistema sanitari: els professionals i els pacients, principalment (Aymerich i cols., 2004).

El procés de desenvolupament d'una GPC consta d'una sèrie d'etapes, que van des de la identificació d'una àrea clínica específica, la creació d'un grup d'experts, les revisions sistemàtiques de les qüestions clíniques que cal tractar, les recomanacions sorgides d'aquesta evidència i, finalment, la implementació i la revisió final externa o l'avaluació de la GPC (Shekelle i cols., 199).

Segons l'Institute of Medicine (IOM) dels Estats Units, les GPC han de complir els següents requisits: validesa, fiabilitat, reproductibilitat, aplicabilitat clínica, claredat, multidisciplinarietat en l'elaboració, revisió planificada i documentació.

El *Manual de pràctica clínica* en el tractament de manteniment en metadona (TMM) no es pot definir estrictament com una GPC; però hi té força aspectes en comú, atès que la seva elaboració està basada en les normes bàsiques utilitzades per a la preparació de GPC. És a dir, s'hi ha inclòs la millor evidència possible sobre la base de revisions sistemàtiques de la literatura, recomanacions clares explícites i, en absència d'una evidència fiable a la literatura, s'hi ha incorporat l'opinió d'experts, mitjançant tècniques de consens com la tècnica Delphi.

L'objectiu d'aquest *Manual* és contribuir a harmonitzar els procediments científics existents i les pràctiques dels professionals sanitaris, així com assegurar que s'apliquin els mètodes i les pràctiques més adequats segons la literatura i l'opinió aplicada d'experts, per millorar els resultats obtinguts amb els programes de TMM.

Per assolir aquests objectius, s'ha previst l'actualització periòdica del *Manual*. D'aquesta manera es garanteix un procés dinàmic, en el qual s'aniran incorporant les noves idees i les evidències científiques.

És necessari **avaluar l'impacte** del *Manual* en la pràctica clínica diària. Aquesta avaluació s'ha d'adequar temporalment al moment del desenvolupament i la implementació de la guia, i ha de poder incorporar i mesurar elements rellevants (recomanacions) susceptibles de modificar-se, en cas que sigui necessari, després de publicar-lo.

Per avaluar-ne l'impacte, s'ha de recollir l'opinió dels professionals sanitaris a qui s'adreça el *Manual*, amb relació als canvis que l'esmentada guia ha generat en la seva pràctica assistencial. Aquest primer exemplar pretén ser un punt de partida per a la posterior elaboració d'una guia de pràctica clínica per als tractaments de manteniment amb metadona.

Objectius

Objectiu general

Estudiar l'impacte del *Manual* en la pràctica clínica dels professionals sanitaris implicats en el maneig dels pacients en TMM, a Catalunya, i recollir les percepcions dels professionals al voltant de la utilitat i la rellevància del *Manual* en la seva pràctica diària.

Objectius específics (secundaris: opcionals)

- Mesurar i avaluar el grau de compliment de les recomanacions principals del *Manual*, abans i després de la seva introducció.
- Determinar els possibles factors relacionats amb el grau de compliment de les recomanacions incloses en el *Manual*.
- Recollir les opinions dels professionals (útil i pràctic) implicats en el maneig de pacients en TMM, a Catalunya, sobre la utilitat del *Manual*.
- *Recollir noves idees i propostes dels professionals per tal d'actualitzar-lo periòdicament, cada quatre anys.

Mètode

Estudi observacional prospectiu, a dos anys vista, i multicèntric per avaluar l'impacte del *Manual* en la pràctica clínica dels professionals sanitaris implicats en el maneig dels pacients en TMM, a Catalunya.

Disseny

Metodologia d'enquesta ad hoc.

Mostra

La mostra es compon de 49 professionals responsables de TMM a la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències (XAD). En queden exclosos els professionals autors del *Manual*.

Amb l'objectiu de garantir una correcta representació territorial dels centres, s'han seleccionat tots els centres de Catalunya que siguin prescriptors i dispensadors de metadona, alhora. Els professionals seleccionats que participin en l'avaluació basal participaran també en l'avaluació de seguiment.

Material

Qüestionaris semiestructurats

Hi ha dos qüestionaris semiestructurats: el de prepublicació, per a la mesura basal, i el de postedició, als 18 mesos de la publicació del *Manual*.

Qüestionari prepublicació

- Dades relatives al centre
- Dades relatives als professionals (anys de professió, temps de dedicació, ràtio pacients/professionals)
- Dades relatives a la pràctica clínica diària del TMM (recomanacions de la guia).

Qüestionari postedició

- Dades relatives al centre
- Dades relatives als professionals (anys de professió, temps de dedicació, ràtio pacients/professionals)
- Dades relatives al centre (recomanacions de la guia: valoració del seguiment)
- Opinions del professionals
- Suggestiments.

Procediment

S'enviarà una carta a tots els coordinadors dels CAS i dels TMM, explicant-los l'objectiu principal de l'avaluació del *Manual* i informant-los del projecte. Paral·lelament, s'enviarà el qüestionari per correu electrònic i ens posarem en contacte amb el coordinador del centre, per tal que ens assigni el professional que emplenarà el qüestionari. Després de formalitzar-lo, s'ha de retornar per correu electrònic a la Subdirecció General de Drogodependències (SGD).

Es considera que el termini màxim per enviar els qüestionaris serà el dia de la presentació oficial del *Manual*. Quinze dies abans de l'acte, personal de la SGD es

posarà en contacte amb els coordinadors d'aquells programes que encara no hagin enviat el qüestionari emplenat.

A l'any de la publicació del *Manual*, personal de la SGD es tornarà a posar en contacte amb els mateixos professionals que van participar en la mesura basal d'avaluació, per informar-los que, properament, rebran per correu electrònic el qüestionari corresponent a la mesura postpublicació del *Manual*, que permetrà valorar-ne l'impacte. Se'ls informarà també del procediment que cal seguir, mitjançant una carta explicativa.

Durant tot el procés d'avaluació, es facilitarà un telèfon de contacte de la SGD per poder resoldre els dubtes que puguin sorgir.